

دانشگاه علوم پزشکی اردبیل

دانشکده پزشکی

عنوان پایان نامه :

بررسی برنامه آموزش پزشکی از دیدگاه فارغ التحصیلان و کارورزان رشته پزشکی دانشگاه علوم

پزشکی اردبیل در سال ۱۳۸۳

استاد راهنما :

دکتر حسن عدالتخواه

استاد مشاور :

آقای علی عابدی

نگارش :

طهران حمیده خو

تابستان ۸۳

فهرست مطالب

عنوان	صفحه
چکیده	۱
مقدمه	۳
فصل اول: کلیات	۵
فصل دوم: بررسی متون	۹
پیش زمینه	۱۰
استانداردهای بین المللی WFME	۱۶
نگاهی به سازمانهای جهانی آموزش پزشکی	۲۱
هیات بررسی آموزش پزشکی LCME و اعتباربخشی	۲۱
انستیتو بین المللی آموزش پزشکی (IIME) و حداقل های آموزش پزشکی	۲۲
انجمن دانشکده های پزشکی آمریکا (AAMC)	۲۳
انجمن دانشکده های پزشکی کانادا (ACMC)	۲۴
انجمن تداوم آکادمیک آموزش پزشکی (SACME)	۲۵
آموزش پزشکی در ایران	۲۶
دبیرخانه شورای نظارت، ارزشیابی و گسترش دانشگاههای علوم پزشکی کشور	۲۶
دبیرخانه آموزش پزشکی جامعه نگر	۲۷
مرکز مطالعات و توسعه آموزش پزشکی (EDC)	۲۷

تحقیقات صورت گرفته در مورد آموزش پزشکی ایران	۳۰
فصل سوم : مواد و روشها	۴۰
نوع مطالعه و جامعه مورد مطالعه	۴۱
ابزار مطالعه	۴۱
روش گردآوری اطلاعات	۴۳
روشهای آماری	۴۴
فصل چهارم : نتایج	۴۵
فصل پنجم : بحث و نتیجه گیری	۷۷
پیشهادات	۸۸
منابع	۸۹

فهرست جداول

عنوان	صفحه
جدول ۴-۱ : توزیع فراوانی نظرات در مورد مناسبت دروس دبیرستان با رشته پزشکی	۵۵
جدول ۴-۲ : توزیع فراوانی نظرات در مورد لزوم تکرار دروس دبیرستان در دوره پزشکی	۵۶
جدول ۴-۳ : توزیع فراوانی نظرات در مورد گذراندن واحدهای درسی جدید علاوه بر واحدهای موجود در برنامه آموزشی فعلی	۵۷
جدول ۴-۴ : توزیع فراوانی نظرات در مورد مناسبت تعداد واحدهای دروس فعلی مقطع علوم پایه با حرفه پزشکی	۵۸
جدول ۴-۵ : توزیع فراوانی نظرات در مورد امتحان جامع علوم پایه	۶۰
جدول ۴-۶ : توزیع فراوانی نظرات در مورد تعداد واحدهای دروس فعلی مقطع فیزیوپاتولوژی	۶۲
جدول ۴-۷ : توزیع فراوانی نظرات در مورد مناسبت مدت بخشهای بیمارستانی با حرفه پزشکی	۶۳
جدول ۴-۸ : توزیع فراوانی نظرات در مورد تعداد واحدهای دروس تئوری فعلی در مقطع کارآموزی از نظر مناسبت با حرفه پزشکی	۶۷
جدول ۴-۹ : توزیع فراوانی نظرات در مورد امتحان جامع پره انترنی	۶۸
جدول ۴-۱۰ : توزیع فراوانی نظرات در مورد افزوده شدن دوره های جدید به دوره کارورزی	۶۹
جدول ۴-۱۱ : توزیع فراوانی نظرات در مورد وضعیت فعلی دوره کارورزی پزشکی و لزوم ایجاد تغییرات در بعضی موارد	۷۰
جدول ۴-۱۲ : توزیع فراوانی میزان استفاده پاسخگویان از منابع مختلف برای مطالعه دروس رشته پزشکی	۷۱
جدول ۴-۱۳ : توزیع فراوانی نظرات در مورد ایجاد تغییرات در قسمتهایی از برنامه آموزش پزشکی	۷۲
جدول ۴-۱۴ : توزیع فراوانی نظرات در مورد حرفه پزشکی و آینده آن	۷۵
جدول ۴-۱۵ : توزیع فراوانی نظرات در مورد تغییرات صورت گرفته در برنامه آموزش پزشکی دانشگاه علوم پزشکی شهید بهشتی	۷۶

فهرست نمودارها

عنوان	صفحه
نمودار ۱ : توزیع فراوانی پاسخگویان از نظر وضعیت تحصیلی-----	۵۴
نمودار ۲ : توزیع فراوانی نظرات پاسخگویان در مورد مدت بخش اورژانس در دوره کارورزی -----	۶۴
نمودار ۳: توزیع فراوانی نظرات پاسخگویان زن در مورد مدت بخش زنان و زایمان و تعداد واحد تئوری	
زنان و زایمان برای خانمها -----	۶۵
نمودار ۴ : توزیع فراوانی نظرات پاسخگویان مرد در مورد مدت بخش زنان و زایمان و تعداد واحد تئوری	
زنان و زایمان برای آقایان -----	۶۶
نمودار ۵ : توزیع فراوانی نظرات در مورد اینکه فیزیولوژی و آناتومی بسیاری از دستگاههای بدن بعد از	
آگاهی از اهمیت بیماریهای مربوط به آنها قابل فهم تر است -----	۷۴

تقدیم به پدرم،

که تقدس کلامش را رشته های باران

به زبان عشق ترجمه می کنند.

تقدیم به مادرم،

که آسمان در پهنای لاجوردی

نگاهش به پایان می رسد.

و به یگانه خواهرم،

تکیه گاه لحظه های تنهایی ام.

تقدیم به بزرگ خاندان :

**مادر بزرگ عزیزم ، که از خطوط خوانای دستها و رخسارش درس
ایثار و مهربانی را آموختم.**

تقدیم به روان پاک مادر بزرگ و پدر بزرگهایم.

تقدیم به تمامی عزیزانم ، آنها که دوستشان دارم.

خاله فداکارم ، خانم پری طوسی.

عموی عزیزم ، دکتر داوود حمیده خو.

و دایی بسیار مهربانم آقای یدا ... طوسی.

با تشکر از اساتید محترم

جناب آقای دکتر عدالتخواه و آقای علی عابدی

آنها که با راهنمایی های خود این طرح را به سر منزل مقصود رساندند.

باتشکر از زحمات دوست عزیزم خانم آیلین نوذری در تدوین این پایان نامه.

با سپاس فراوان از پزشکان جوانی که زحمت تکمیل پرسشنامه های مربوط

به این پایان نامه را بر عهده گرفتند.

تقدیم به روان پاک دوست و همکار عزیزم خانم دکتر شیوا مددی که

مهربانی و خوشرویی او را هیچگاه از خاطر نمی برم.

با تشکر فراوان از زحمات مسئولان خوشرو و صادق دانشگاه که همیشه مایه

دلگرمی ام بوده اند.

و تقدیم به پژوهشگران جوان کمیته تحقیقات دانشجویی دوستانم ، همکارانم و

همه آنها که دوستشان دارم.

فهرست علائم اختصاری

AAMC : Association of American Medical Colleges

ACGME : Accreditation Council for Graduate Medical Education.

ACMC : Association of Canadian Medical Colleges.

CACMS : Committee on Accreditation of Canadian Medical Schools.

CSLC : Clinical Skill Learning Center.

EDC : Education Development Center.

ESM : English for the Students of Medicin.

GMER : Global Minimum Essential Requirments.

IIME : Institute for international Medical education.

LCME : Liaison Committee on Medical Education.

SACME : Society for Acaduemic Continuing Medical Education.

USMLE : United States Medical Licensing Exmination.

WFME : World Federation for Medical Education.

چکیده

مقدمه و هدف: برنامه آموزشی مدون و کارآمد از ارکان اساسی آموزش پزشکی می باشد و در سالهای اخیر در اکثر دانشگاههای پزشکی سراسر جهان اصلاحات و تغییراتی در برنامه آموزش پزشکی در حال شکل گیری است این مطالعه با هدف بررسی کل برنامه آموزش پزشکی از دیدگاه فارغ التحصیلان و کارورزان رشته پزشکی و همچنین نظرسنجی از پاسخگویان در مورد یک سری تغییرات پیشنهادی صورت گرفته است.

مواد و روشها: در این مطالعه توصیفی - مقطعی روش نمونه گیری سرشماری و ابزار گردآوری اطلاعات پرسشنامه ای شامل ۶ سوال در مورد اطلاعات دموگرافیک و ۱۷۰ سوال مربوط به برنامه آموزش پزشکی بود. روایی پرسشنامه با روایی محتوا تایید شد. اطلاعات بدست آمده کد گذاری شده و سپس با استفاده از نرم افزار SPSS آنالیز گردید.

نتایج: در مجموع ۷۰ نفر کارورز و ۱۲ نفر پزشک عمومی فارغ التحصیل از دانشگاههای اردبیل در این طرح شرکت داشتند. از نظر مناسبت حجم دروس ارائه شده در دوره پزشکی درس بیوشیمی در مقطع علوم پایه بیش از حد نیاز و دروس بافت شناسی ، تئوری و جنین شناسی در مقطع علوم پایه ، فارماکولوژی ، پاتولوژی اختصاصی عملی ، آمار و روش تحقیق ، بخشهای قلب ، رادیولوژی و اورژانس در مقطع بالینی کمتر از حد

نیاز ارزیابی شدند و همچنین مدت بخش زنان و زایمان برای آقایان نیز بیش از حد نیاز ارزیابی شد.

براساس این تحقیق اکثریت پاسخگویان با اضافه شدن دوره هایی جدید با مقاطع مختلف پزشکی موافق بودند. اکثریت پاسخگویان با اعمال تدابیری برای ایجاد ارتباط بین علوم پایه و بالینی موافقت داشتند. در مورد فواصل امتحانات جامع نیز اکثریت موافق برگزاری هر سه ماه یکبار بودند. نیمی از پاسخگویان بصورت تشریحی نظرات دیگری علاوه بر موارد ذکر شده در پرسشنامه ارائه نمودند ، که آنها نیز مورد جمع بندی قرار گرفته و به عنوان نتایج که زمینه تحقیقات بعدی باشند ارائه شدند.

بحث: نتایج این طرح نشانگر این موضوع است که برنامه آموزش پزشکی تئوری پاسخگوی نیازهای دانشجویان این رشته نمی باشد و آنها در بسیاری از قسمتهای این برنامه خواستار تغییراتی اساسی می باشند.

واژه های کلیدی: برنامه آموزش پزشکی ، کارورزان ، فارغ التحصیلان

مقدمه

آموزش و فراگیری علوم پزشکی در سطوح مختلف مستلزم وجود برنامه آموزشی مدون و کارآمد، اساتید مجرب، محیط آموزشی مناسب، تجهیزات و امکانات فنی مورد نیاز می باشد. در سالهای اخیر در اکثر دانشگاههای پزشکی سراسر جهان براساس استانداردهای فدراسیون جهانی آموزش پزشکی (WFME) اصلاحات و تغییراتی در برنامه آموزش پزشکی در حال شکل گیری است. برنامه های تغییر یافته بیشتر در جهت برخورد مبتنی بر مساله با بیماریها، استراتژی یادگیری ادغام یافته (ادغام دروس علوم پایه و بالینی)، استراتژی دانشجو محور (تقویت توانمندی دانشجویان در جستجوی مطالب جدید از بانکهای اطلاعاتی و ... می باشند. در بسیاری از پژوهش ها نظرات دانشجویان پزشکی و فارغ التحصیلان پزشکی ارزیابی شده است.

به موازات سایر کشورهای جهان در ایران نیز ایجاد مراکز توسعه آموزش پزشکی با هدف ارتقاء کیفی آموزشی در اواخر سال ۱۳۶۸ به عنوان یک ضرورت در دستور کار وزارت بهداشت درمان و آموزش پزشکی قرار گرفت. با گسترش مراکز توسعه آموزش پزشکی و تاکید جهانی بر ایجاد تغییر در برنامه آموزش پزشکی پژوهش های فراوانی اکثراً به صورت اختصاصی و بر روی قسمت های مختلف برنامه آموزش پزشکی صورت گرفته است. در حال حاضر دانشگاه شهید بهشتی به صورت آزمایشی برنامه آموزشی خود را تغییر داده است.